

Bijlage:

Bijlage bij de brief van GDF SUEZ Energie Nederland NV betreffende de consultatie strategische prioriteiten groothandelsmarkt E&G

Prioriteiten voor de groothandelsmarkt elektriciteit

Als hoogste prioriteit zou de ACM zich moeten focussen op meer Europese harmonisatie en het wegnemen van marktverstoringen van individuele lidstaten. Met name het marktverstrend effect van de ruim gesubsideerde, grote hoeveelheden duurzaam opgewekte elektriciteit in Duitsland moet worden geelimineerd. Deze duurzaam opgewekte elektriciteit heeft geen enkele programmaverantwoordelijkheid, om op de momenten dat zij niet kunnen leveren, back-up te regelen. De noodzakelijke back-up wordt in het huidige marktmodel dan ook op geen enkele wijze gewaardeerd.

Uit zon en wind duurzaam opgewekte elektriciteit zal voor een belangrijk deel intermitterent zijn en ook blijven. Om zorg te dragen voor een betrouwbare elektriciteitslevering is in aanvulling op en als backup voor duurzaam opgewekte elektriciteit, conventionele elektriciteitsopwekking onmisbaar. Door de wijze waarop de elektriciteitsmarkt in Europa is ingericht middels de zogenaamde energy only market, is het investeringsklimaat voor het beschikbaar zijn en houden van conventionele elektriciteitscentrales buitengewoon slecht te noemen. Enkel een energy-only-market is onvoldoende om de voorzieningszekerheid te waarborgen omdat duurzaam opgewekte elektriciteit middels wind en zon, marginale kosten van 0 hebben. Daardoor is de elektriciteitsprijs te laag om de noodzakelijke investeringen te doen. In de landen om ons heen worden hiervoor reeds maatregelen getroffen door een capaciteitsmarkt te introduceren. GDF SUEZ is van mening dat het invoeren van een capaciteitsmarkt ook in Nederland noodzakelijk is en vraagt de ACM om hier in het kader van Europese harmonisatie en de voorzieningszekerheid de hoogste prioriteit aan te geven. Nederland is geen eiland maar onderdeel van de Europese elektriciteitsmarkt. Om pas in Nederland een capaciteitsmarkt te gaan introduceren als na invoering in andere landen blijkt dat we in Nederland een probleem hebben, is veel te laat. Wij zijn van mening dat een capaciteitsmarkt complementair moet zijn aan de energy-only-market en geen prijsverhogend effect hoeft te hebben. Een capaciteitsmarkt moet zorg dragen voor een stabiele, goed te voorspellen prijsvorming waarbij een gezond investeringsklimaat ontstaat voor zowel conventionele als duurzaam opgewekte elektriciteit. Onze voorkeur gaat uit naar een geharmoniseerd systeem op Europees niveau. Dan ontstaat er geen concurrentie tussen landen over investeringen in (back-up) capaciteit en wordt het beste investeringssignaal afgegeven. Voor duurzaam opgewekte elektriciteit moeten dezelfde rechten en plichten gelden als voor conventioneel opgewekte elektriciteit, dus inclusief programmaverantwoordelijkheid.

GDF SUEZ is voorstander van ontwikkelingen die bijdragen aan het versterken van één Europese markt. Wij vinden ook dat beperkingen en imperfecties die deze ontwikkeling in de weg staan weggewomen moeten worden. Ontwikkelingen zoals een Flow based methodiek en redispatch dragen bij aan het verder ontwikkelen van de markt. De ACM zou haar prioriteiten dan ook zodanig moeten leggen dat eventuele marktperfectionen die dit in de weg staan worden weggewomen en dat regulering die nodig is om dit mogelijk te maken zo snel mogelijk wordt ingevoerd. Van belang hierbij is dat de elektriciteit die wordt opgewekt en op het net wordt gezet aan de dezelfde regels en voorwaarden voldoet. Specifiek wijzen wij hierop het voldoen aan programma verantwoordelijkheid. Momenteel is dit niet het geval. Dit brengt grote risico's voor met name de leveringszekerheid in Nederland met zich mee. De ACM zou zich hier

nadrukkelijk op moeten richten. In de discussie rond invoering van capaciteitsmarkten is hier onvoldoende aandacht voor. Gebaseerd op het huidige opgesteld vermogen in Nederland zou men de conclusie kunnen trekken dat er geen probleem is met de voorzieningszekerheid, echter er zijn steeds meer signalen dat de leveringszekerheid onder druk komt te staan.

Specifiek wat betreft de ontwikkelingen op de Europese intradaymarkt zou de prioriteit in lijn moeten liggen met het verwachte 'target model', maar om dit project vlot te trekken zou een tijdelijke oplossing op de CWE-grenzen gevonden moeten worden (expliciete en impliciete allocatieregels en geharmoniseerde 'Gate Closure Times H-1'). In de huidige situatie zijn de regels op de Belgische en Duitse grens niet gelijk. Omdat de introductie langer duurt dan verwacht zou de ACM zich niet moeten verschuilen achter de introductie van het 'target model' via de netwerkcode CACM, maar zou ze een pro-actieve rol moeten nemen in het vinden van een tijdelijke oplossing op beide grenzen. Een oplossing die later kan overgaan in de definitieve op het moment dat de netwerkcode operationeel is. GDF SUEZ onderschrijft dat de opkomende intradaymarkt een belangrijke bijdrage moet leveren aan de ontwikkelingen op het gebied van duurzame energieopwekking. Echter, deze ontwikkelingen (vooral in Duitsland) komen sneller dan het noodzakelijke cross-border intraday platform. Marktpartijen zijn reeds klaar om te werken volgens een geharmoniseerde cross-border oplossing, echter zij verzanden in een niet goed functionerend platform en een verscheidenheid aan grenssystemen.

Studies wijzen uit dat er lokaal congestiegebieden gaan ontstaan. Het invoeren van lokale prijszones is wat ons betreft hiervoor geen oplossing. Dit druipt in tegen marktwerking want het vermindert de liquiditeit en de efficiency van de inzet van centrales.

Wie zien dat de ACM veel prioriteit op Europees niveau legt. In het licht van de verdere ontwikkeling van groothandelsmarkt elektriciteit is dat prima. De ACM mag echter niet vergeten dat er ook een nationaal belang is. Het is prima om mee te doen aan Europese ontwikkelingen, maar dit mag niet ten koste gaan van de leverings- en voorzieningszekerheid op korte en lange termijn in Nederland. De harmonisatie van de Europese markt is niet van vandaag op morgen gerealiseerd. In de tussentijd moeten er, zoals de ACM zelf ook aangeeft, transitie maatregelen genomen worden.

Prioriteiten voor de groothandelsmarkt gas

GDF SUEZ is van mening dat het definiëren van een nieuw tariefstructuur om investeringen in de infrastructuur te stimuleren, één van de eerste prioriteiten van de ACM zou moeten zijn. De tarieven voor transportcapaciteit moeten kostengebaseerd zijn voor zowel de korte als lange termijn. Hierbij moet discriminatie voorkomen worden en kruissubsidie tussen de verschillende shippers geminimaliseerd door het instellen van de juiste "reserve price" voor zowel korte als lange termijn capaciteitsproducten gecombineerd met seizoensfactoren. Een korting op korte termijn producten creëert in hoge mate kruissubsidie tussen netwerkgebruikers, is niet in lijn met het non-discriminatoire principe en verstoort investeringssignalen.

Daarnaast is GDF SUEZ van mening dat er een volledig anonieme secundaire markt ontwikkelt moet worden op het PRISMA platform. Het platform moet de counterparty worden voor alle transacties ten behoeve van transportcapaciteit op grenspunten. Het secundaire platform zou ingericht moeten worden als een soort TTF maar dan voor transportcapaciteit. Dit zal congestie verminderen en het gebruik van de

beschikbare transportcapaciteit optimaliseren. In aanvulling hierop zouden shippers de mogelijkheid moeten hebben om, indien zij die wens hebben, (een deel van) de gecontracteerde transportcapaciteit "terug te geven" aan de TSO. Ook dit draagt bij aan het verminderen van congestie en het optimaliseren van de beschikbare transportcapaciteit.

Een andere belangrijke prioriteit zoals genoemd door de ACM is de implementatie van de netcode Balancing, inclusief integratie van de biedladder voor balancing met de APX within-day markt. Dit zal zorgdragen voor een efficiëntere gebruik van de beschikbare balanceringsmiddelen.

In relatie tot de elektriciteitsmarkt en de rol die gascentrales spelen als backup voor duurzaam opgewekte elektriciteit, is GDF SUEZ van mening dat de ACM op korte termijn zou moeten onderzoeken hoe het boeken van transportcapaciteit voor de gascentrales flexibeler en efficiënter vorm gegeven kan worden. De inzet van een gascentrale is op z'n vroegst day-ahead bekend maar vanuit zijn rol als backup ook vaak pas intraday. Dan is het niet meer mogelijk om gastransportcapaciteit te boeken.

Het implementeren van nog vast te stellen Europese netcodes die betrekking hebben op Europese marktintegratie zou geen prioriteit voor de ACM moeten zijn. Veelal is de precieze uitwerking van de codes nog onduidelijk waardoor early implementation behoorlijke risico's met zich meebrengt omdat individuele TSO's de nog niet vastgestelde netwerkcodes mogelijk verschillende zullen implementeren en er minder sprake zal zijn van harmonisatie. Dit in tegenstelling tot de doelstelling vanuit Europa.

Het faciliteren van proefprojecten op het gebied van expliciet veilen van gebundelde capaciteit op grenspunten heeft ook niet onze prioriteit. Gebundelde producten hebben extra beperkingen tot gevolg en vermindert optimalisatiemogelijkheden op bepaalde complexe grenspunten. Terwijl juist de ACM zou moeten stimuleren dat transportcapaciteit zo optimaal mogelijk gebruikt moet worden.